

Pripravil: Stanislav Bradeško

Odobril: Tomaž Verbnik

Datum: 12.12.2014

Datum: 12.12.2014

Veljavnost od:15.12.2014

SHEMA

CERTIFICIRANJA ZAŠČITENIH KMETIJSKIH PRIDELKOV OZIROMA ŽIVIL

(ZOP-zaščitena označba porekla, ZGO –zaščitena geografska označba, ZTP-zajamčena tradicionalna posebnost, VK-višja kakovost)

Postopek certificiranja zaščitene kmetijskih pridelkov oziroma živil (v nadaljevanju ZKP) poteka pri certifikacijskem organu Bureau Veritas d.o.o. (v nadaljevanju BV) po naslednjih korakih:

1. INFORMACIJE O CERTIFIKACIJSKIH ZAHTEVAH

Pred odločitvijo o vključitvi v postopek certificiranja lahko zainteresirana stranka od certifikacijskega organa (na spletni strani www.bureauveritas.si ali na zahtevo v tiskani verziji na naslovu Bureau Veritas d.o.o., Linhartova 49/a, 1000 Ljubljana) pridobi vse potrebne informacije glede poteka in stroškov certificiranja ZKP.

Za ustrezno informiranje posredujemo zainteresirani stranki najmanj naslednje dokumente:

- SHEMA certificiranja
- KRITERIJI za podelitev in preklic certifikata
- PRIJAVNICO v postopek certificiranja
- osnutek pogodbe
- splošne pogoje za opravljanje storitev Bureau Veritas
- cenik certificiranja

2. PRIJAVA

Zainteresirana stranka mora certifikacijskemu organu (v nadaljevanju BV) posredovati PRIJAVO - ustrezno izpolnjeno prijavnico (Obr. SPA 07-02) za vključitev v postopek certificiranja, kateri mora priložiti vse v prijavnici zahtevane priloge. BV po prejemu popolne vloge zainteresirani stranki - vlagatelju v podpis posreduje Pogodbo o vključitvi v postopek certificiranja ZKP (Obr. SPA 07-11)

3. PREDPRESOJA

Odločitev za predpresajo je prostovoljna izbira vlagatelja. S predpresajo BV ugotavlja stanje vlagateljeve pripravljenosti na postopek certificiranja.

4. IZDELAVA PLANA ZUNANJE KONTROLE

BV po sklenitvi pogodbe pripravi plan zunanje kontrole in sicer najkasneje v 15 dneh po sklenitvi pogodbe ter ga skupaj z NAJAVO PRESOJE posreduje vlagatelju. Osnova za pripravo plana je s strani Ministrstva za kmetijstvo in okolje (MKO) potrjena SPECIFIKACIJA oziroma potrjena EU vloga (ENOTNI DOKUMENT) za posamezen ZKP ter NAČRT NOTRANJE KONTROLE vlagatelja.

Plan zunanje kontrole je sestavljen iz:

- opredelitve potrebnih kontrolnih aktivnosti (Obr. SPA 07-04) v okviru prve presoje, vključno z odvzemi vzorcev (število, velikost vzorca) in zahtevanimi analizami ter navedbo laboratorija,
- opredelitve potrebnih kontrolnih aktivnosti (Obr. SPA 07-04) v okviru kontrolnih presoj ter nadzora,
- kontrolnega seznama (vprašalnik presoje – Obr. SPA-07-05) za vse faze v proizvodnem procesu in za vse subjekte, vključene v verigo posameznega ZKP,
- terminskega plana za izvedbo presoje (najava presoje – Obr. SPA-07-15) z navedbo imenovanih presojevalcev.

5. POTRDITEV PLANA ZUNANJE KONTROLE

Predstavniki vlagatelja pisno potrdi strinjanje s planom (vključno s terminom in imenovanimi presojevalci). V primeru, da se vlagatelj z določenimi elementi iz plana ne strinja, mora o tem pisno v roku 5 delovnih dni obvestiti BV, ki v 5 delovnih dneh od prejema pisnega obvestila vlagatelju pošlje novo najavo presoje.

6. IZVEDBA PRVE PRESOJE

V primeru, ko je v postopek certificiranja vključen POSAMEZEN PROIZVAJALEC, BV v okviru prve presoje izvede presojo vseh faz v proizvodnji določenega ZKP z namenom, da ugotovi izpolnjevanje zahtev iz specifikacije, vključno z zahtevami iz načrta notranje kontrole proizvajalca.

V primeru, ko se v postopek certificiranja prijavi SKUPINA PROIZVAJALCEV (GIZ-i, društva, konzorciji ipd.), BV pri izvedbi presoje največ pozornosti usmeri v preverjanje ustreznosti in učinkovitosti delovanja NOTRANJE KONTROLE, za izvajanje katere je zadolžen odgovorni subjekt skupine proizvajalcev. Kontrolo pri članih skupine (proizvajalcih), ki so vključeni v postopek certificiranja določenega ZKP, pa BV izvaja po naslednjem ključu:

- ob vsaki presoji se izvede kontrolo pri kvadratnem korenu ($\sqrt{\quad}$) od števila vseh članov skupine (proizvajalcev), pri čemer se število vedno zaokroži navzgor. Uporablja se metodo naključnega izbora.
- v primeru, da BV ob preverjanju skupine ugotovi večje pomanjkljivosti v izvajanju notranje kontrole (skladno s katalogom neskladnosti), lahko število kontroliranih članov skupine (proizvajalcev) poveča (do največ 30 % vseh proizvajalcev).

Za presoje ostalih vključenih subjektov (tako v primeru posameznega proizvajalca, kakor tudi v skupini proizvajalcev), velja pravilo, da BV izvede presojo pri kvadratnem korenu ($\sqrt{\quad}$) od števila subjektov, ki so v času presoje aktivno vključeni v proizvodni proces (npr. dobavitelji mleka, dobavitelji jajc, rejci piščancev ipd.). Vlagatelj (nosilec certifikata) mora pred vsako presojjo BV-ju pisno posredovati informacijo o aktivno vključenih subjektih.

Presojevalci izvajajo presojo skladno s kontrolnim seznamom (vprašalnikom), ki je sestavni del plana zunanje kontrole. Presojevalci pri tem iščejo stvarna dokazila za vsako posamezno točko iz kontrolnega seznama oziroma za vsako fazo proizvodnega / pridelovalnega procesa, ter jih vpisujejo v vprašalnik. V primeru, da pri posameznih kontrolnih točkah odkrijejo neskladnosti, sestavijo poročila o neskladnostih (Obr. SPA 07-08), predstavnik vlagatelja pa predlaga ukrepe in roke za odpravo neskladnosti. V primeru, ko so korektivni ukrepi takšni, da jih ni mogoče preveriti s pomočjo naknadno posredovanih dokazil, se BV odloči za ponovni pregled, ter uskladi termin z vlagateljem.

Maksimalni rok za odpravo neskladnosti, ugotovljenih pri PRVI PRESOJI, je 60 dni. V kolikor vlagatelj v tem roku ne odpravi neskladnosti in ne posreduje ustreznih dokazil, BV izda odločbo o nepodelitvi certifikata. V tem primeru se pri vlagatelju ponovno izvede začetno presojo v celoti.

Skladno s planom zunanje kontrole presojevalci odvzamejo tudi vzorce ZKP ter jih posredujejo izbranemu laboratoriju v analizo na parametre, opredeljene v specifikaciji oziroma planu zunanje kontrole. Osnovno vodilo pri izbiri laboratorija je, da je akreditiran, oziroma da na drug način dokazuje usposobljenost.

7. PREGLED DOKUMENTACIJE

Presojevalci najkasneje v roku 8 dni od izvedbe presoje sestavijo poročilo o presoji (Obr. SPA-07-06) ter le tega (skupaj z morebitnimi analiznimi izvidi) predajo tehničnemu vodji (TVA) v oddelku za certificiranje, ki preko teh poročil in druge dokumentacije preverja izpolnjevanje zahtev iz SPECIFIKACIJE, ter na ta način vodji certifikacijskega organa pripravi predlog za podelitev/preklic certifikata.

8. ODLOČITEV O IZDAJI / ZAVRNITVI IZDAJE CERTIFIKATA / UMIKU IN PREKLICU CERTIFIKATA

Vodja certifikacijskega organa vlagatelju podeli CERTIFIKAT v primeru, ko so izpolnjeni naslednji pogoji:

- popolnost vlagateljve dokumentacije (prijava, pogodba, načrt notranje kontrole in njegova ustreznost,...),
- pozitivno poročilo o ocenjevanju (presoji), ki dokazuje skladnost pridelave/proizvodnje oz. pridelka/proizvoda s specifikacijo,
- odpravljene morebitne neskladnosti (posredovana dokazila),
- analizni izvidi, ki dokazujejo skladnost ZKP s parametri iz specifikacije,
- izpolnjen obrazec SPA 07-01 – Pregled postopka certificiranja.

V vseh ostalih primerih vodja certifikacijskega organa zavrne izdajo certifikata z odločbo. V odločbi o nepodelitvi / preklicu certifikata je navedena neskladnost oz. razlog za nepodelitev / preklic certifikata, ter sklic na točke iz normativnih dokumentov (specifikacija), na podlagi katerih se certifikat ne izda oz. prekliče. Prav tako so v odločbi poleg pouka o pravnem sredstvu, navedeni tudi vsi ukrepi, ki jih mora vlagatelj / nosilec certifikata po prejetju odločbe izvesti za podelitev / ponovno pridobitev certifikata.

Rok za izdajo certifikata/ odločbe je 30 dni od opravljene presoje oz. od prejema dokazila o odpravi neskladnosti.

Rok za preklic certifikata je 7 dni od opravljene presoje, na kateri so bile ugotovljene takšne neskladnosti, ki skladno s katalogom neskladnosti vodijo v preklic certifikata oz. od posredovanja neustreznih dokazil o odpravi neskladnosti.

V primeru preklica certifikata, mora nosilec certifikata v roku 7 dni fizično vrniti certifikat BV. Od dneva preklica certifikata, se nosilec certifikata ne sme več sklicevati nanj ter mora hkrati o tem nemudoma obvestiti vse kupce tistih proizvodov, za katere je bil certifikat preklican.

Veljavnost certifikata je 3 leta pod pogojem, da nosilec certifikata ob letnih kontrolnih presojah in nadzorih dokazuje izpolnjevanje pogojev iz specifikacije in v dogovorjenih rokih odpravi morebitne ugotovljene neskladnosti. V kolikor BV ob kontrolnih presojah ugotovi kršitve, lahko izvede ukrep umika ali preklica certifikata, kar je podrobneje opredeljeno v dokumentu Kriteriji za podelitev oz. nepodelitev, umik in preklic certifikata (ND SPA 07-03)

V primeru, ko je nosilec certifikata SKUPINA proizvajalcev, je sestavni del certifikata tudi PRILOGA s seznamom proizvajalcev, ki izpolnjujejo pogoje. Osnova za izdajo priloge je pisni seznam proizvajalcev, ki izpolnjujejo pogoje, katerega nosilec certifikata posreduje BV-ju.

SKUPINA (nosilec certifikata) v času veljavnosti certifikata na podlagi ugotovitev njihove notranje kontrole, da proizvajalci izpolnjujejo pogoje iz specifikacije, lahko na lastni seznam proizvajalcev dodaja nove proizvajalce, oziroma jih s seznama izključuje, v kolikor ugotovi kršitve. Ob vsaki spremembi seznama proizvajalcev (novi proizvajalci, ki izpolnjujejo pogoje, izključeni proizvajalci) je skupina dolžna takoj po izdaji posodobljenega seznama obvestiti BV (posredovanje posodobljenega pisnega seznama proizvajalcev, ki izpolnjujejo pogoje), ki na osnovi tega izdaja posodobljeno PRILOGO k certifikatu.

Proizvajalec dobi pravico do uporabe zaščenega imena, njegovega označevanja in trženja z uvrstitvijo na prilogo k certifikatu.

Nosilec certifikata je odgovoren, da na posredovanih seznamih navaja proizvajalce z imeni in naslovi v skladu z uradnimi evidencami pravnih in fizičnih oseb (*npr.* AJPES, RKG *idr.*). BV preverja navedbo imen in naslovov na posredovanih seznamih in v primeru neujemanja pred izdajo posodobljene priloge k certifikatu navedbe uskladi z nosilcem certifikata.

Skupina na ta način v 12 mesecih (med dvema presojava) lahko vključi do 25 % novih proizvajalcev. V kolikor je ta delež večji, BV izvrši nadzor nad delovanjem notranje kontrole skupine, in / ali izvrši kontrolo pri naključno izbranih novih proizvajalcih, preden izda posodobljeno PRILOGO. BV posodobljeno prilogo k certifikatu izda v 5 delovnih dneh po prejemu posodobljenega seznama.

V primeru, ko je nosilec certifikata POSAMEZEN PROIZVAJALEC, so v PRILOGI k certifikatu navedeni vsi subjekti, ki so vključeni v verigo proizvodnje določenega ZKP. Nosilec certifikata mora pred vsako presojo BV obvestiti o morebitnih spremembah vključenih subjektov, prav tako pa mora BV sproti (med dvema presojava) obveščati o morebitnih izključitvah oziroma vključitvah novih subjektov, na podlagi česar BV lahko izdaja posodobljeno PRILOGO k certifikatu. Tudi v teh primerih je osnova za izdajo priloge pisni seznam subjektov, ki ga posreduje nosilec certifikata. Navedba imen in naslovov subjektov mora biti v skladu z uradnimi evidencami pravnih in fizičnih oseb (*npr.* AJPES, RKG *idr.*).

9. KONTROLNE PRESOJE

Kontrolne presoje se izvajajo 1 x letno v naslednjem zaporedju:

- prvo leto: 1. kontrolna presoja,
- drugo leto: 2. kontrolna presoja,
- tretje leto: recertifikacija (prva presoja)

Ciklus za izvedbo kontrolnih presoj je vsakih 12 mesecev, šteto od datuma PRVE PRESOJE, pri čemer se lahko presojo v dogovoru z nosilcem certifikata izvede do 5 mesecev pred planiranim rokom.

Kontrolne presoje v primerih SKUPINE PROIZVAJALCEV potekajo po enakem ključu kot prve presoje (kvadratni koren).

Vsi postopki od točke 4 (priprava plana zunanje kontrole) do točke 8 (odločitev o izdaji / zavrnitvi izdaje / umiku in preklicu certifikata) potekajo pri kontrolnih in recertifikacijskih presojah enako kot pri prvi presoji.

Rok za odpravo neskladnosti, ugotovljenih med kontrolnimi in recertifikacijskimi presojami, je 30 dni, razen v posebnih primerih, ki so opredeljeni v dokumentu Postopki in kriteriji za podelitev certifikata za ZKP (ND SPA 07-03).

RECERTIFIKACIJSKO presojno mora BV skupaj z nosilcem certifikata planirati tako, da je (zaradi morebitnih neskladnosti in možnosti odprave le teh) izvedena najmanj 50 dni pred potekom veljavnosti certifikata.

10. NADZOR

BV izvaja nadzore nenapovedano, in sicer na podlagi ocene tveganja, ki upošteva zlasti naravo proizvodnje oziroma proizvoda, ob upoštevanju ugotovitev predhodnih presoj. Nadzori lahko obsegajo naslednje aktivnosti:

- a) Nadzor nosilca certifikata
  - b) Nadzor nad uporabo certifikata v prometu, vključno z označevanjem
- Nadzor pod a) zajema v prvi vrsti presojno delovanje notranje kontrole, medtem ko se nadzor pod b) vrši na prodajnih mestih, ter tudi s pomočjo sredstev obveščanja, vključuje pa lahko tudi vzorčenje in izvedbo analiz.

Obseg nadzora letno določi BV na podlagi ocene tveganja. *Razlog za izvedbo nadzora so tudi informacije oziroma obvestila, pridobljena s strani pristojnih institucij (ministrstva, inšpekcijski organi, akreditacijska telesa), drugih certifikacijskih organov ali kupcev (pravne in fizične osebe). V takšnih primerih BV vedno posodobi oceno tveganja, ter se odloči za obliko izvedbe nadzora.*

Rezultat nadzora je poročilo o nadzoru. V primeru, ko se v postopkih nadzora ugotovijo neskladnosti, BV s poročilom o neskladnosti o tem obvesti nosilca certifikata ter ga pozove k ukrepanju. V primerih, kadar so informacije, pridobljene s strani pristojnih inšpekcij, drugih certifikacijskih organov ali kupcev verodostojne in podkreplejene z nedvoumnimi dokazili, BV obseg nadzora in nadaljnje postopanje določi na podlagi ocene tveganja.

V primeru ugotovljenih hujših kršitev v okviru postopkov nadzora se BV lahko poslužuje ukrepa UMKA in PREKLICA certifikata (skladno z DN SPA 07-03 Kriteriji za podelitev oz. nepodelitev, umik in preklic certifikata).

11. OBVLADOVANJE SPREMEMB IN JAVLJANJE REKLAMACIJ

Vlagatelj / nosilec certifikata je skladno s pogodbo dolžan na BV javljati vse spremembe (specifikacij, planov kontrol, organizacijske strukture, seznama certificiranih članov, idr..).

V primeru spremembe specifikacije BV opravi analizo tveganja s ciljem, da ugotovi, ali imajo spremembe specifikacije vpliv na lastnosti končnega proizvoda. V kolikor oceni, da so spremembe takšne narave, da prispevajo k drugačnim lastnostim končnega proizvoda, se BV odloči, da izvede **DODATNO PRESOJO**.

Dodatno presojno na podlagi analize tveganja se lahko izvede tudi v primeru nove lokacije proizvodnje ZKP, ali v primeru, da se zamenja ključno osebje, ki je odgovorno za obvladovanje proizvodnje določenega ZKP-ja.

Nosilec certifikata je dolžan BV v roku 7 dni obvestiti o vseh upravičenih reklamacijah / neskladnostih, ugotovljenih s strani kupca ali uradnega nadzora, vezanih na zaščitene proizvode, ki jih trži nosilec certifikata oziroma njegovi certificirani proizvajalci.

12. REKLAMACIJA (pritožba ali ugovor)

Vlagatelj / nosilec certifikata lahko poda pritožbo zoper izvedbo postopka certificiranja, oziroma ugovor na odločitev BV. Reklamacijo (pritožbo ali ugovor) mora vlagatelj /nosilec certifikata podati v 15 dneh od nastanka razloga za reklamacijo, oziroma od prejema odločitve, ter jo posredovati v pisni obliki po pošti (priporočeno ali s povratnico) ali pa osebno dostaviti na sedež BV. Reklamacijo obravnava in o njej odloča strani BV imenovana komisija za obravnavanje reklamacij, ki poda odgovor (odgovor na reklamacijo) v roku 60 dni od prejema. Reklamacija ne zadrži izvršitve odločbe.

V primeru, da se vlagatelj / nosilec certifikata ne strinja z odločitvijo komisije za obravnavanje reklamacij, lahko sproži upravni spor na pristojnem sodišču.

13. SKLICEVANJE NA CERTIFIKAT IN UPORABA LOGOTIPA

Certificirani proizvajalci se lahko na svojih PROIZVODIH sklicujejo na certifikat, pri čemer morajo za odobritev pisno zaprositi BV. Pri tem morajo na deklaraciji proizvoda navajati naslednji tekst: »**Certifikacijski organ:**«, kateremu sledi besedilo »**Bureau Veritas d.o.o.**«, . Pod tekstom lahko navajajo tudi številko certifikata kot »**Certifikat št.:**«. Podrobnejša pravila (vključno glede uporabe LOGOTIPA) dobijo zainteresirani proizvajalci skupaj s pisno odobritvijo.

Certificirani proizvajalci se lahko sklicujejo na certifikat in uporabljajo logotip tudi na DOKUMENTIH, kot so npr. dopisi, promocijski materiali, spletno oglaševanje ipd, pri čemer morajo prav tako za odobritev pisno zaprositi BV.

BV v okviru postopkov nadzora preverja tudi uporabo logotipa in sklicevanje na certifikat. V primerih skupin proizvajalcev je nosilec certifikata v prvi vrsti odgovoren, da pri članih skupine vzpostavi ustrezne mehanizme nadzora.